

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא

מא אבדה המ"י פ"ד
מ"ה' בכורים הלכה
ד סמך עשין ק"מ ;
בכ"ו ו מ"י פ"ז מהל'
המנוח הלכה א'
סמך לזוין כד עור
י"ד סומן שלח ;
ג ו מ"י פ"א מהל'
מעט הלכה ד ;
נא ח מ"י פ"ד מהלכות
בכורים הלכה ד ;
גב מ מ"י פ"ז מהל'
המנוח פ"ד מהלכות
בכורים הלכה ד ;
גכ מ מ"י פ"ד מהלכות
בכורים הלכה ד ;
גד מ מ"י פ"ד מהלכה ד ;

ודלמא לאו בכורים ניהו וקא מעייל חולין לעזרה. ככל מקום
ש"ש כעין הקדשה כי הכא ש"ש הגשה או תנופה למי"ד ו'
וכן בפרק הדרוב (חולין דף ק"ג וע"ש ד"ה א') גבי חזוה וקא דקאמר
אי מאכרתי לפני ה' כתיב ואי מנאחי קא מעייל חולין בעזרה ויש
בהן תנופה אבל דבר שאין עושין בו
הקדשה כלל בעזרה אין שייך איסור
הכנסת חולין בעזרה דל"כ לא יבגש
כ"ן בגדי חול ויבגש בעזרה ובג
ישראל לא יבגש בעזרה ועוד דקאמר
בהקומץ רבה (מנחות דף כ"א; וע"ש ד"ה
חולין) ויכלוה שיכלו עמה חולין
ותרומה כדי, שהיה נאכלת על
השבע (א) : **אלא** מעשר ראשון לוי
הוא. והע"ז דלמאי אינו מחייב ליתנו
מספק משום דמני אמר אייתי ראייה
ללא מתוקן הוא ושקול אומר רש"י
ללא דמי דהכא אין הכתוב מתוקן יותר
מנהלו ושל ישראל ממה נפשך אינם
דאם בכורים הם דכ"ן הם ואלו לאו
בכורים ניהו א"כ מעשר ראשון הוא
והוי לוי ועוד דמאי ללא הוי אלא
ספקא דרבנן אין לר"ך לקיים מלות
כתובה : **דמקריש** לה. והמנהג
דבפ' הסודר (מנחות פ"ד וע"ש ד"ה ו' כי)
גבי תודה שנתעברה בתמורה דמשי
למלא לאו תודה היא והוי לכה חולין
בעזרה ואמאי לא פריך דלקיים ליה
על תנאי ש"ש אינה תודה יקש
הלכה לבדק הבית או לדמי נסכים
וי"ל דגבי תודה כיון שעשה ארבעים
חלות מארבעה מינים מוכחא מילתא
טובא שלשם תודה מצינא ולהכי
אפי' הקדש על תנאי חשיבו חולין
בעזרה כיון שאין דרך לעשות משאר
הקדש מה שעשה מזה אבל הכא
בכורים מי מקדיש להו לדמי לא משאר
הקדש שדרך להציל הקדש בעזרה כדאמר (תמיד כ"ג מדות פ"ג מ"ח)
גפן של וכו' היתה שם של מל שממנדב גרבי מצינו וכולה בה שאינו
עושה בכורים אלא הגשה אלא המזבח לרבנן ואפי' לרא"ב דמגיד
תנופה אין הוכחה כל כך מתנופה שלשם בכורים מצינו ואפי' בקריאת
הפסוקים אין הוכחה כל כך אלא הוי כקורא בתורה האויל ואינו
עושה בגוף העירות כלום : **תרומוה** לכהן ומעשר ראשון ללוי
דברי רבי עקיבא. ודלא כפ"ה דפירש דפלוני בתר דקנסינהו עזרא
אלא מדאורייתא פליגי כדאמר ג"ש מותרות (יבמות דף פ"ז) דמפיק
טעמא מקראי והוי לר"ע דוקא ללוי ולרבי אלעזר אף לכהן אבל בתר
קנשא או לר"ע אף לכהן ולרבי אלעזר בן עזריה דוקא לכהן וה"מ
לשניי הכא אפילו כר"ע ובתר קנשא אי נמי שפירש עליה ממקום
אחר על תנאי ש"ש אינן בכורים יהו פירות הללו מעשר עליה הם
בכורים יחא מעשר של אלו בלפונם או בדדומם ומעשר עני שלהם
יביב ללוי עני ואם מעשר שני יעלה ויאכל בירושלים ויבדק מהגך
שניי לר"ך לשניי אלויה דר"מ דמאי טעמא בזלין אחד מצינו ואינו
קורא לדלדיה לוכא למימך כר' אלעזר בן עזריה דבבבית פליגי עלה
ג"ש מותרות (ס"ג) : **כ"ך** הראוי לבינה כו'. עיקר מלתא בפ' המנוחות
והנסכים (מנחות דף ק"ג; וע"ש) גבי הרי עלי ס"א כדפירש הקונטרס
וא"ת ומאי פריך התם וכו' בני בלל מאי הוי והתנן לא לא בלל כשר
נהי דלבינה לא מעבדא ח"מ לכתחלה מזהו בללו טעם שיריבו בשני
כלים דיכול להביא ב"ן בכלי אחד ב"ן בשני כלים כמו שיראה כיון
דנדר סתם דדוקא כי אמר הרי עלי שני עשרונים להביא בכלי אחד
תנן התם (דף ק"ג; ע"ש) דאם הביא בשני כלים פסול ואומר ר"י דך
דס"א קאי אהך דתנתי רישא מתנדב ארס מנחה ששים עשרון ומצינו
בכלי אחד ואם אמר הרי עלי ס"א כלומר מנחה של ס"א דהשתא
לר"ך להביא בכלי אחד דכיון דאמר מנחה לקרבן גדול קא מטיין :

מאי טעמא דר"מ בזלין אחד : כיון דלוי קורא משום דכתיב אשר
תצוה מאר"ך למה מצינו את המבחה כמו ממוט ליה קרא: **מספקא**
לכו . אי קנה קרקע מן הדון או לא והוא דלמרי לא קנה קרקע
היינו משום דיד המוכר על העליונה דמספקא לא מפיקין מיניה ;
דלמא לאו בכורים ניהו . דלמא לא
תורה אור
מאי טעמא דר"מ באילן אחד וכו"ם דרבנן
בשני אילנות אמר לו דבר שהראשונים לא
אמרו בו טעם תשאלני בבית המדרש כדי
לביישני אמר רבה מאי קושיא דלמא ר"מ
באילן אחד ספוקי מספקא ליה ורבנן "בשני
אילנות ספוקי מספקא ר"ה ומי מספקא ליה
והא קתני לפי שלא קנה קרקע דברי ר"מ
אימא שמא לא קנה קרקע וליחוש דלמא
לאו ביכורים ניהו (א) וקא מעייל חולין לעזרה
דמקריש להו והוא בעי מיכילניהו דפריק
להו ודלמא לאו בכורים ניהו וקא מפיק להו
מתרומה ומעשר דמפריש להו בשלמא
תרומה גדולה יהיב לה לכהן מעשר שני נמי
יהיב ליה לכהן מעשר עני נמי יהיב ליה לכהן
עני אלא מעשר ראשון דלוי הוא למאן יהיב
ליה "יהיב ליה לכהן כר"ב אבן עזריה (ב) דתניא
"תרומה גדולה לכהן מעשר ראשון ללוי דברי
רבי עקיבא רבי אלעזר בן עזריה אומר
"מעשר ראשון (א) אף לכהן ודלמא בכורים ניהו
ובעו קרייה "קרייה לא מעבבת ולא (ג) והאמר
ר' יורא "כל הראוי לביילה אין בילה מעבבת
בו ושאינו ראוי לביילה בילה מעבבת בו
דעביד להו (ה) בר' יוסף בר חנינא דאמר בצרן
ושגרון ביד שליח ומת שליח בדרך מביא
ואינו קורא מאי מעמא דכתיב ו"לקחתהוהבאה
עד

הגהות הב"ח

(א) ג"כ מ"א בן עזרים
אומר מעשר ראשון לכהן
כ"ל ויחיה אף מתוך
כ"ל ד"ה מעשר
שני וכו' לא מצינו
ל"כ ויחיה ל"ה אלא
במ"ד דף ע"ב וכן
בכמה מקומות דר"מ
ס"ל דמעשר שני ממון
גבוה הוא ואין רשאי
ליזון במתנה ומאן אי
אפשר לתרן כמו שמתקן
בגמרא שם ואין לומר
דלה פרכ"ס דהיה לא
מצינו אפילו ואל מודה ר"מ
דיכול ליתנו לכהן זה
אינו דאי"ל ס"ל דלמא
לכהן כ"ך בקדושין פ"ד
ה"ל חל דתנין הורה
מעשר שני שניתן לו
במתנה ר"ל כ"ן שסודר
מעשר שני שניתן לו
בכורים שניתן לו
במתנה דזה שרי ולמה
בכ"כ דמקום וי"ע ו"ל
ד"כ פורש המעשר שני
ואפי"כ תומן לכהן מספק
עמא הוא בכורים ;
(ב) ד"ה כל הראוי וכו'
דאיכא מצינו בכורים
טובא ומצינו (ג) ד"ה
ולקחת וכו' הגמרה
והשתאה עד לירושלים
כולה גמרא

דקנסינהו עזרא ומשמע ליה לר' אלעזר בן עזריה לויס דקרא אף
כהניס במשמע דבעשרים ותרבעה מקומות מקראו כהניס לויס : **ובעי**
קרייה . והיאך יוכל מהם בלל קרייה : **לא מעבבת** . כדאמרינן בפ'
בתרא דמסכת שבת : **פ"ל הראוי לבינה** . במנחות בפרק המנוחות תנן
מתנדב ארס מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד ואם אמר הרי
עלי ששים ואחד מביא ששים בכלי אחד ואחד בכלי אחד ומפרישין
טעמא בגמ' משום דששים ככללין ביחד יפה בלוג שמן אבל ששים
ואחד אי אפשר להביל ופרישין וכו' לא בלל נמי מאי הוי והתנן אם
לא בלל כשר ומשיי אי"ל יורא כל הראוי לבינה בגון ששים עשרון
אם לא בלל כשר אבל ששים ואחד שאין ראוי לבינה בילה מעבבת
בו כלומר מה שאי אפשר להביל מעבבת בו דכיון דכתיב ויאק עליה
שמן וזהו לבבול דכתיב בלולה ש"מ שלוח האחד להביא מנחה שיכול
לקיים בהן מלות בלילה וכשהוא מביא ששים ואחד המנחה כזו לא דבר
להביא והרי הוא כמביא מנחה מן הקטניות דאינה כלום של דבר
שלוה הקב"ה להביא יש עיכוב בעיקר הבהארו להביא בלילה ענין
שלוה הכתוב ולא בענין אחר אבל מלות האמורות בצוה"ה מלוה כגון
תנופה בקרבן בלילה במנחה יש שמעבבין אם גילה הכתוב לשנות
עליו ולעבב ויש שאין מעבבין וגבי בכורים נמי דחו לקרייה בעיני
ואפי"כ דאיכא מצינו בכורים (ג) שמביאין ולא קורין במסכת בכורים
(פ"א מ"ד) ה"מ כגון גר דמעיקרא כי מייתי ע"מ שלא לקרות מייתי
להו וכגון מהאזר בעד חסוכה דמצינו ואינו קורא דכדפקא לו מקראי
בסיפרי אבל ודק בכורים מיייתי להו מספקא שמה טעמא ע"ן קרייה
מן התורה דשמא קנה קרקע והלך חו לקרייה בעיני : **בצרן ושיגרון**
ביד שליח . או שמת שליח בדרך שהשליח עלמו בצרן ומת בחי' הדרך
ומינה שליח אחר תחתיו עד לירושלים או שהביאוהו הבעלים עלמן
משם ואילך : **מביא ואינו קורא** . אין הבעלים קורין כדמפרש טעמא :
ולקחתהו והשתאה . דכתיב ולקחת מירושלים כל פרי הארמה אשר תצוה
והוא ולקחת קרא יתירא הוא דמני למיכתב והשתאה מירושלן ודרשינן
ב"ה מי שלוקח דהיינו בז"ר הוא מצינו דבעינן הגמירה והשתאה (ד) כולה
עד לירושלים בצד"ס אחד הלך היכא דבצרן אינו והשליח הביאן לא
היחא לקיחה והשתאה בצד"ס אלא בשנים וכן היחא דמית בצרן לא היחא
לקיחה וגמר השתאה בצד"ס אלא היכא דבצרן שליח הביאן לירושלים
אז קורין הבעלים דשלוהו של ארס כמוהו ויכול לקרות הנה השתאה וגו'
ומינה שליח עלמו לא בר קרייה הוא כדתנן במס' בכורים שאין יכול

לומר אשר נתתה לי ה'ו'ה"כ בצרן ושלחן ע"י שליח דפטר להו מקרייה והוא ליכא למיפדך דמהבאה נמי יפטר שהרי בקרקע קדשו כדתנן במס' בכורים :
מקרי

בכורים מי מקדיש להו לדמי לא משאר חולין בעזרה אלא כשאר
הקדש שדרך להציל הקדש בעזרה כדאמר (תמיד כ"ג מדות פ"ג מ"ח)
גפן של וכו' היתה שם של מל שממנדב גרבי מצינו וכולה בה שאינו
עושה בכורים אלא הגשה אלא המזבח לרבנן ואפי' לרא"ב דמגיד
תנופה אין הוכחה כל כך מתנופה שלשם בכורים מצינו ואפי' בקריאת
הפסוקים אין הוכחה כל כך אלא הוי כקורא בתורה האויל ואינו
עושה בגוף העירות כלום : **תרומוה** לכהן ומעשר ראשון ללוי
דברי רבי עקיבא. ודלא כפ"ה דפירש דפלוני בתר דקנסינהו עזרא
אלא מדאורייתא פליגי כדאמר ג"ש מותרות (יבמות דף פ"ז) דמפיק
טעמא מקראי והוי לר"ע דוקא ללוי ולרבי אלעזר אף לכהן אבל בתר
קנשא או לר"ע אף לכהן ולרבי אלעזר בן עזריה דוקא לכהן וה"מ
לשניי הכא אפילו כר"ע ובתר קנשא אי נמי שפירש עליה ממקום
אחר על תנאי ש"ש אינן בכורים יהו פירות הללו מעשר עליה הם
בכורים יחא מעשר של אלו בלפונם או בדדומם ומעשר עני שלהם
יביב ללוי עני ואם מעשר שני יעלה ויאכל בירושלים ויבדק מהגך
שניי לר"ך לשניי אלויה דר"מ דמאי טעמא בזלין אחד מצינו ואינו
קורא לדלדיה לוכא למימך כר' אלעזר בן עזריה דבבבית פליגי עלה
ג"ש מותרות (ס"ג) : **כ"ך** הראוי לבינה כו'. עיקר מלתא בפ' המנוחות
והנסכים (מנחות דף ק"ג; וע"ש) גבי הרי עלי ס"א כדפירש הקונטרס
וא"ת ומאי פריך התם וכו' בני בלל מאי הוי והתנן לא לא בלל כשר
נהי דלבינה לא מעבדא ח"מ לכתחלה מזהו בללו טעם שיריבו בשני
כלים דיכול להביא ב"ן בכלי אחד ב"ן בשני כלים כמו שיראה כיון
דנדר סתם דדוקא כי אמר הרי עלי שני עשרונים להביא בכלי אחד
תנן התם (דף ק"ג; ע"ש) דאם הביא בשני כלים פסול ואומר ר"י דך
דס"א קאי אהך דתנתי רישא מתנדב ארס מנחה ששים עשרון ומצינו
בכלי אחד ואם אמר הרי עלי ס"א כלומר מנחה של ס"א דהשתא
לר"ך להביא בכלי אחד דכיון דאמר מנחה לקרבן גדול קא מטיין :
דעביד להו כר' יוסף בר חנינא. פי' שלא עשה לקיחה והשתאה
כאחר וא"ת ומי דלקח לומר דעביד כר' יוסף בר חנינא
לימא דעביד כמנתי' ששגריס נמתי' ע"ש דתנן כדתני במסכת
בכורים (פ"א מ"ה) דשליח מביא ואינו קורא אף לומר דכתיב קנשא
ר"מ מצינו ואינו קורא משמע שמצינו הוא בעלמו ולא
שמגריס ביד שליח : **בצרן** ושיגרון ביד שליח ומת שליח
בדרך
לומר אשר נתתה לי ה'ו'ה"כ בצרן ושלחן ע"י שליח דפטר להו מקרייה והוא ליכא למיפדך דמהבאה נמי יפטר שהרי בקרקע קדשו כדתנן במס' בכורים :
(ח) כ"ל דמפרש להו : מעשר שני נמי . כיון דדידיה ניהו ומש"ה מצי יביב להו לכהן : אלא מעשר ראשון .

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פב

עין משפט
נר מצוה

נה א מיי פכ"ד מהל'
מירב הל' ז סמנ
עפ"ן פ' טו"ט פ"ח סי'
רעו טע"ט י'
גו ב מיי"ט טו"ט ע"ט
טס ט"ט
גד ב מיי"ט טו"ט ע"ט
טע"ט י'
גח ד מיי"ט טו"ט ע"ט
טו"ט ע"ט פ"ח י' :

מכדי פסוקי נינסו ליקרי. ואמאי עבדי להו כדר' יוסי כמו שמבואר
מספק קי יהא קורא מספק כלום שקורא בתורה: משום דמימיו
כשיקרא - שהרי בשביל הבטח ביכורים קא קרי ושמו לאו בקרקע
שלו גללו וקא משקר וכתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני (מלאים סף)
אבל שקורא בתורה לא ממוח

דרך מביא ואינו קורא. תימה הא נראו לקריאה ונלמדו והוא לן
למימר ירקבו כדל"ר זירא צפרק בתרא דמכות (דף יח וספ) הפריש
ביכורים לפני התג ועבר עליהם. התג ירקבו משום קדום התג או
חזו לקריאה ואחר התג זה לא חזו ותיכיד להו מניעם זה התג אין

ראויים לבניה דבניה מעכבת בהן
ותירץ רבינו חיים דהכא איירי בגון
שדיר בעתו מתחלה כשבגדן לשגרן
ביר אחר דלוי יתול לשגרן ביד אחר
כחלו לא נראו לקריאה משולם
דמוכח בירושלמי דביכורים (פ"א)
דגרס התם ר' יוחנן וריש לקיש צבס
רבי אשהיא אומר כשלקטן לשלמן
ביד אחר אבל אם לקטן להבאון הוא
לא ישלחו ביד אחר דכל הביכורים
שגראו להיגר קריאה אין נתיין אלא
בקריאה וקאמר בטר הכי מתיניון
פלוגא הפריש ביכוריו ומכר שדחו
מביא ואינו קורא קיימונה שנתן
דעמו למוכר משעת ראשונה והא
דמינעא יבש אינן או נקץ מביא
ואינו קורא כשיבש משעת ראשונה
ולפי זה הפריש ביכורים לפני התג
על מנת להבאון לאחר התג לא ירקבו
אלא אחר התג מביא ואינו קורא
ומה שפירש הקונטרס דלעיה היא
הלקיחה אין נראה לרבינו חס דלקיחה
בית משמע בניה אלא לקיחה מתוך
הבית ועוד דלא קמני או מת שליח
אלא ומת משמע דמת היא לקיחה
והבאה בתרתי ועוד דהכי הוה ליה
למיתני בצרן ושגרן ביד שליח או בצרן

רבינו גרשום

לקחת והבאת וצריך
שיהא לקיחה והבאה
בחד והא ליבא דהא
הבאון אחר: ומקשי'
ואמאי אמי קורא מבדי
פסוקי ניהו. ארתו וירוי
ליקרי ומה בבי: אמר
ליה משום דמימיו כשיקרא.
דלמסקא התי מצי
משקרי מן האדמה אשר
נתת ליה: ורוב פשרי'
בריה דרב חיאי אמר.
משום הכי לא מצי
למקרי רבי קרי בבי האי
נוטא אחי לאפקיעיה
מ ת ר ו מ ה ר פ ע ש ר
דביכורים לאו בני
תרומה ומעשר ניתנו:
כל שרואה פני הטהרה, כל
שעולה וגדל מן הקלה
של עץ מאותו שרואה
פניה התינו הגזע
דמי של בעל האילן בעל
שעולה מאותו שאינו
רוצה פני הטהרה שמכסהו
מן הקרקע היינו הן
השרשים והר' הן
במקום: ומעלה הן
הגזע אמאי שול וליחוש
דלא מספקא ארעא
שירין רבי ל'א בלעז'
אין הגזע וקחלו ללומר
שגדילו ויחיונו כג' ברי'
אישא יבא דהלוקה אלו
ג' אילנות ובעת ל ואת'
לי ארעא: יקין. כלומר
כשיגרילו מן הגזע יכול
בעל הבית לכופו לבעל
האילן לקצוץ בדי שלא
יוחיו בקרקע: דקל אין
לו גזע. שאם מבר דקל
לחברו יושב אין לו
לקצוץ בגזעו של דקל
כלום. דכיון דלחפור
ולשרש קיימי כראמבר
לעיל בקרקע: דקל אין
חופר ומשרש אסור
מסח דעמי' הלוקה
בקרבע דבעל הקרקע
שיחפור ויקח השרשים
יקח נפי הגזע. אותן
השרשים הרויין פני
החמה: והא קונה שני
אילנות. בתוך של חברו
דלחפור ולשרש קיימי
כדנתי' מתני' הרי זה
אין קנה קרקע וכו'
ואם מתו אין לו קרקע
ואפי' הכי העולה הן
הגזע שלו: אלא אמר
ר' פאפ. הכי הריין לה
אין לו גזע לבעל דקל לפי
שיבנו מציא גזע ואינו
לבעל דקל משום דאסור
הקרקע לומר לו אל
תקצרוהו שפא עינא
כלום מן הגזע לפי שיהא
גזעו מחליף: ולרב זבדי.
דנפר לעיל אין לו גזע
לבעל דקל משום דאסור
מסח דעמי' קשי' מתני'
דקמי העולה מן הגזע
שול: אלא ורי דבעל
האילן של לוקח: ומשני
מתני'. מתוקמא כגון
דכתיב ליה קרקע של
מקום האילנות לחפש
גזעו שאם מתו רשאי
לפשוט אחרים לחתום עד
מקו' הן שנים דהשאי
בתוך שנים הללו לא
מסח דעמי' מיניה ויש
לא גזע אבל לריבא דיש
לחון מרוב הגזע

עד שתהא לקיחה והבאה *באחד והא ליבא
א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי מבדי
פסוקי נינהו ליקרי א"ל משום דמחוי כשיקרא
רב משרשיא בריה דרב חיאי אמר דלמא
אתי לאפקועינהו מתרומה ומעשר: הגדילו
לא ישפה כו': היכי דמי מן הגזע והיכי דמי
מן השרשיין א"ר יוחנן *כל שרואה פני חמה
זהו מן הגזע ושאינו רואה פני חמה זהו מן
השרשיין וליחוש דלמא מסקא ארעא
שירשוין וא"ל תלמא זבנית לי ואית לי ארעא
אלא אמר רב נחמן יקין וכן אמר רבי יוחנן
יקין אמר רב נחמן נקייטין דקל אין לו גזע
סבר רב זביר למוכר אין לו גזע לבעל דקל
דכיון דלמחפר ולשרש קאי אסוריה מסח
דעתיה מתקוף לה רב פפא והא קונה שני
אילנות דלמחפר ולמשרש קיימי ותיב ריש
לו גזע אלא אמר רב פפא יאין לו גזע לבעל
דקל לפי שאין מוציא גזע ולרב זביר קשיא
מתניתין דובין לחמש שנין: קנה שלשה קנה
קרקע: וכמה א"ר חיאי בר אבא א"ר יוחנן
הרי זה קנה תחתיהן וביניהן וחוצה להן
כמלוא

י"ל באחד

הגהות הב"ב
(א) רשב"ם ד"ה וחמה
(ב) ממקום שכליו:
(ג) ותוספת ד"ה מתקוף
וכו' ונראה ל"ה דלרב
זביר: (ד) בא"ד מקללא
הם מרובין:

נחמן יקון. מתיניון דקמי היולא מן הגזע שלו לא שטיחתי כך
ויבדל אלא הרי הוא שלו על מנת לקצוץ ולשרוף: נקעיין. מרבוטו
דקל אין לו גזע לקמייה מפרש: אין לו. היולא מן הגזע לבעל הדקל
דכיון דלחפור ולשרש קאי כשיבש האילן דהא לא קנה קרקע:
אסוריה מסח דעמייה. צבע הדקל מן הגזע ללא מן הגזע דסבור
הוא שמא יבש הדקל מהרה ולא יוליא גזע דלא דמי לשאר אילנות
שאם יבשו בראשן קולץ למטה וחוריו וגדילין שהרי גזע מחליף
כדתיב לעיל (דף ע"ב) אבל דקל מחפר שייבש אין לו תקנה כדתיב לעיל
בדקלים ובאחרים חופר ומשרש הלכך מייאש מן היולא מן הגזע ולא
נתיין קטויו: והא קונה שני אילנות. דמתני' בכל אילנות מייירי
ואפילו בדקלים ואפי' דלחפור ולשרש קיימי כשימורו דהא אין לו
קרקע אפי' הכי קמי מתני' ריש לו גזע: אלא אמר רב פפא.
לא תיתלי טעמא דלחפור דעתא בחופר ומשרש אלא אין לו גזע
לבעל הדקל כדקאמרתם ולא מטעמיה: אלא לפי שאין דרך. דקל
להוליא מן הגזע כלום אלא ממעלה בראשו גדילים כל ענפיו
והלכך עולין לו בחבל כדלמאן דהמוכר את הבית (לעיל דף ע"ב):
משום הכי הסיח דעמו ואפי' אי מיקרי יולא מן הגזע הרי הוא
של בעל הקרקע ומתני' באילנות הרגילין להוליא גזע מייירי ולא
בדקל הואיל ולא שכיח להוליא גזע דכל מילתא דלא מסיק לוקח
ארעתייה לא קמי: ולרב זביר. דסבירא ליה דמוציא גזע: קשיא
מתני'. דככל אילנות המוליאין גזע מייירי: דזבין ליה להסת'
שני. שאף אם ימות יטע אחר במקומו והלכך כיון דמשעבדא
ליה ארעתי לומר קבוצ לא מסח דעמייה מן הגזע אבל היכא דזבין
סתמא שפילו אם ימות לטוף יום או יומים לעקור ולשרש קאי
הסת' ודאי מסח דעמייה: הסתייה. תחת עיקר האילנות
והנפות: ובינייהן. קרקע מגולה שבין נפות אילן זה לנפות אילן
זה: וחולה לכן. סביב האילנות (א) מקום שכלין נופתייהן ולחון:
כמלוא

ומתני' לא קשיא דהא משני ליה בדבזין ליה לה' שנים
הפירוש דכיון דלוקח מסתלק מן האילנות לאחר ה' שנים היכי אית ליה
אפי' ענפים שבאילן אין יכול לקח כדלמירין בהמקבל (ב"ב ק"ט וספ) המקבל שדה מביכורו לשים
שקמה אין לו שבה שקמה יש לו וריבא אמר אפי' שבה שקמה אין לו פי' ענפים שגדלו אחר שקבל שדה והלכה כרבא דאשאי הכא דאם
לא היה קולץ היה לוקח פירות הגדילים בזולא מן הגזע ולכך כשאומר לו לקח משום דמייה' דלא לימא חלת זבנת לי הכי הוא של לוקח תחת
הפירות ולר' גראה דלמקח דעמייה רב פפא רב זביר ה"ק דוקא דקל אין לו גזע לבעל הדקל דאסוריה אסח דעמייה לפי שכשמתייבש בראשו
וקולץין אותו שוב אין מחליף גזעו דסבור הוא שלא יעלה כלום מן הגזע קודם שתייבשו אבל שאר אילנות שיכול לקצוץ כשייבשו בראשו
ויחליפו גזעו לא מסח דעמייה ומשום הכי פריך ליה רב פפא ממתניתין דקנה ב' אילנות יש לו גזע והא קיימי לחפור ולשרש אפי' שאר
אילנות כשתייבש בראשו ואפי' גזעו ממושל לו כלום דאין יכול לקצוץ כדי להחליף גזעו דאסוריה אסח דעמייה לחפור ולשרש אפי' שאר
אילנות לפיכך יבש או נקץ אין לו קרקע משמע נקץ אפי' שלא יבש עדיין וראוי להחליף גזעו ואפי' מה לי דקל מה לי שאר אילנות כך זה עומד
לשרש ולחפור כשייבש בראשו כמו זה ולבסוף מסיק רב זביר מתיניון דזבנה לה' שנים שאם יבש בתוך ה' יקלץ להחליף גזעו ומכר לו האילן
בחייו לפיכך לא מסח דעמייה והסתא רב זביר דנקט דקל לאו דוקא דהוא היין שאר אילנות אלא משום דשאר אילנות לא פסיקא ליה
דעמייה יש להם גזע כשמוכרין לה' שנים לקלץ כדי להחליף גזע אבל דקל לא שייך למכור לה' שנים כדי לקלץ כדי להחליף גזעו דאין
גזעו מחליף ומיהו קשה לפי' זה דבדקנה ג' אחאי קמי דאם מתו יש לו קרקע ויטע אחר במקומו כיון דמתני' איירי דזבין לה' שנים

זבין להן אלא דקל לחור אסוריה מסח דעמי' ואין לו גזע: פ"ס' ובת. קני מן הקרקע תחתיהן באותו שיעור שהנפיות נופתו: וביניהן. בין כל אילן קנה אותו קרקע כשיעור דספ' לקטן וחוצה להן לחון מרוב הגזע (א) נראה ד"ל למעלה מן הגזע והקלה: וא"ל תלמא זבנית לי. כלומר לאמר שגדילו ומחזו וכו' (א)

